

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสนใจและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกีฬาตามหลักการอิสลามของนักศึกษามุสลิม วิชาเอกพลศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดยะลา ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนแนวคิด รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
- 2.3 ความหมายของกีฬา
- 2.4 กีฬาสมัยท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ และศอฮาบะฮ์ رضي الله عنهم
- 2.5 กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาตามหลักการอิสลาม

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจ

“สนใจ” ตามความหมายในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 หมายถึง “ตั้งใจจดจ่ออยู่กับสิ่งใดเรื่องใดเป็นพิเศษ เช่น เขาสนใจวิชาคณิตศาสตร์มาก, ใฝ่ใจใคร่รู้ใคร่เห็นเป็นต้น เช่น เขาสนใจการเมืองมาตั้งแต่เด็ก¹⁷”

เสถียร ศรีรัตน์¹⁸ (มปป.: 69-71) กล่าวถึงความสนใจและความสนใจของเด็กวัยรุ่นว่า :

ความสนใจ (Interest) หมายถึง ความรู้สึกหรือเจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นผลให้บุคคลมีความตั้งใจจดจ่อหรือเอาใจใส่ และกระทำการจนบรรลุจุดมุ่งหมายที่บุคคลมีต่อ

¹⁷ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554(www.royin.go.th/dictionary/สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน2560)

¹⁸ เสถียร ศรีรัตน์ ผู้เรียบเรียง เอกสารประกอบการสอนวิชา 1051104 จิตวิทยาวัยรุ่น ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา

สิ่งนั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งความสนใจเป็นความสะท้อนใจของบุคคลที่เกิดปฏิกิริยาระหว่างสิ่งเร้ากับร่างกาย กล่าวคือ เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นต่อร่างกายทำให้บุคคลเกิดความสะท้อนใจอย่างรุนแรงจนทำให้เกิดความสนใจจ่ออยู่กับสิ่งเร้า นั้น สิ่งเร้าดังกล่าวอาจจะเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลหรือสถานการณ์ก็ได้ อาจกล่าวได้ว่าความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกมีใจจ่อที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่งสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง อันมีแนวโน้มให้อยากเข้าใจส้อยากรู้ อยากเห็นเกี่ยวกับสิ่งนั้น บุคคลหรือสถานการณ์นั้น ความสนใจของแต่ละบุคคลจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้ที่จะได้รับจากประสบการณ์ต่าง ๆ แต่ละครั้ง ฉะนั้นการทราบถึงความสนใจของบุคคลไม่ว่าจะเป็นวัยรุ่นหรือวัยใด ล้วนแล้วแต่จะช่วยให้การจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ให้แก่เด็กเกิดประโยชน์ได้มากที่สุด เพราะเด็กจะสามารถเรียนรู้สิ่งที่ตนสนใจหรือสัมพันธ์กับความสนใจได้ง่ายและรวดเร็วกว่าปกติ

ความสนใจของเด็กวัยรุ่น

ความสนใจของเด็กวัยรุ่นมีขอบข่ายกว้างมาก มีความสนใจหลายอย่าง แต่ยังไม่ลึกซึ้งมากนัก โดยเฉพาะในวันรุ่นตอนต้น ๆ เป็นระยะที่เด็กเริ่มเปลี่ยนแปลงบทบาทชีวิตยังไม่เข้าใจตัวเอง และยังเป็นระยะลองผิดลองถูก ความสนใจของเด็กจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ หลายประการ ได้แก่ บุคลิกภาพของวัยรุ่นเอง ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว สิ่งแวดล้อมและบุคคลที่เด็กวัยรุ่นนิยมชมชอบ เป็นต้น

ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม (อ้างถึงใน เสถียร ศรีรัตน์, มปป.: 74-75) กล่าวถึงความสนใจของเด็กวัยรุ่นว่ามีดังนี้

1. สนใจเรื่องสุขภาพ ได้แก่ การกิน การพักผ่อนนอนหลับ การแต่งกาย การรักษาความสะอาด และโรคภัยต่าง ๆ
2. สนใจเรื่องเพศ สนใจการปรับปรุงบุคลิกภาพให้เป็นที่สนใจของผู้อื่น โดยเฉพาะเพศตรงข้าม การเลือกคบและการวางตัวต่อเพื่อนต่างเพศ
3. สนใจการเลือกอาชีพ เริ่มสนใจอาชีพอย่างจริงจังไม่ไขว่แบบเพื่อผืนเลือนลอย สนใจอาชีพที่สัมพันธ์กับความสามารถของตน ความสนใจทางอาชีพอาจจะมีอิทธิพลจากพ่อแม่ เช่น การสนใจอาชีพที่บรรพบุรุษเคยทำมาก่อนหรืออาชีพที่ได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ บางครั้ง

กลุ่มเพื่อนก็มีความสำคัญอย่างมากต่อการเลือกอาชีพของเด็กวัยรุ่น นอกจากนี้ความนิยมของสังคมก็มีอิทธิพลต่อการคิดและการตัดสินใจเลือกของเด็กวัยรุ่นมากเช่นเดียวกัน

4. สนใจด้านต้นทุนทางการเงินวัยรุ่นชอบการบันเทิงและรักสนุกคงจะเห็นได้จากการรวมกลุ่มของวัยรุ่นเพื่อทำกิจกรรมด้านบันเทิงต่าง ๆ อยู่เสมอ

5. สนใจการค้นคว้า เด็กวัยรุ่นสนใจในการค้นคว้าหาสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ และมีจินตนาการอย่างกว้างขวาง มักสนใจงานประดิษฐ์ การเขียนภาพ การค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการจำดีแต่ไม่ค่อยชอบจำจึงมุ่งใช้ความคิดในทางการค้นคว้ามากกว่า

6. สนใจในการสร้างนิสัยการเรียนที่ดี เนื่องจากต้องการมีผลการเรียนดีเพื่อจะได้เป็นที่นิยมชมชอบของครูและเป็นที่ยกย่องของเพื่อน วัยรุ่นจึงต้องพยายามสร้างนิสัยการเรียนที่ดี

7. สนใจคุณสมบัติส่วนตัว วัยรุ่นจะให้ความสนใจต่อลักษณะต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ตนประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับจากผู้อื่น เช่น สนใจรูปร่างหน้าตา บุคลิกภาพ ความสะอาดเรียบร้อย การวางท่าทางและคุณลักษณะที่จำเป็นในการเข้าสังคม

8. สนใจปรัชญาชีวิต สนใจในหลักของศีลธรรมจรรยาและต้องการทำสิ่งที่ถูกต้องดีงามสนใจแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดี ดังจะเห็นได้จากที่เด็กวัยรุ่นชอบคิดฝันและเขียนอุดมคติและสุภาษิตประจำตัวไว้ตามปกสมุดหรืออื่น ๆ

การให้ความเข้าใจ ความสนใจ ใส่ใจต่อวัยรุ่น เป็นสิ่งที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้ถ่ายทอดสั่งสอนวิชาความรู้ ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเด็กวัยรุ่นสามารถเรียนรู้สิ่งที่น่าสนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วดังกล่าวแล้วฉะนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เด็กวัยรุ่นแต่ละครั้ง ควรจะสอดคล้องกับความสนใจของเด็กจึงจะเกิดประโยชน์ในการเรียนรู้ได้มากที่สุด การจัดกิจกรรมดังกล่าวมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาดังนี้ (เสถียร ศรีรัตน์, มปป.: 75-76)

1. การจัดสิ่งเร้าให้เหมาะสมกับเพศและวัยของผู้เรียน กิจกรรมจึงจะเป็นที่สนใจของเด็กวัยรุ่น
2. กิจกรรมควรจะมี ความหมายชีวิต
3. สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้สนุกสนาน

4. ให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ถึงประโยชน์ของวิชาที่จะเรียน
5. ให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม กิจกรรมจึงจะสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเด็กอย่างแท้จริง

ศุรพงษ์ ชูเดช¹⁹ กล่าวถึงความสนใจและลักษณะของความสนใจว่า :

ความสนใจหมายถึง การรวมความคิด ความรู้สึก อารมณ์ (mental activity) ที่สิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ลักษณะของความสนใจมีดังนี้

1. ความสนใจแบ่งแยกได้ เป็นความสนใจที่สามารถแบ่งแยกได้ เมื่อต้องทำงานหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน เช่น การขับรถยนต์ที่ต้องสังเกตทุกสิ่งทุกอย่างที่เปลี่ยนแปลงรอบตัวเรา
2. การเลือกสนใจ ในกรณีที่มีข้อมูลข่าวสารสองอย่างขึ้นไปเข้ามาพร้อม ๆ กัน เราสามารถที่จะเลือกสนใจข่าวสารใดข่าวสารหนึ่งได้ โดยไม่สนใจข่าวสารอื่น จะสังเกตเห็นว่าทั้งการแบ่งความสนใจและการเลือกสนใจเกี่ยวข้องกับงานสองสิ่งหรือมากกว่าสองสิ่งพร้อม ๆ กัน อย่างไรก็ตามการแบ่งความสนใจต้องการให้เราแสดงความสนใจในทุก ๆ สิ่งของงาน ในทางตรงข้ามการเลือกความสนใจต้องการให้เรามุ่งความสนใจหรือรวมความสนใจไปที่สิ่งเดียว ถ้าเราเลือกให้ความสนใจสิ่งหนึ่งในเวลาเดียวกัน เราจะให้ความสนใจสิ่งอื่นน้อยลง
3. การค้นหา เป็นการมุ่งความสนใจไปยังสิ่งที่เราสนใจในขอบเขตหรือบริเวณที่เป็นเป้าหมายเฉพาะ การค้นหาสิ่งที่เราสนใจมี 2 แบบ คือ Preattentive processin คือการค้นหาสิ่งที่อยู่ในพื้นที่ไม่ซับซ้อน สิ่งที่ค้นหาที่มีความโดดเด่น และการค้นหาแบบที่ถนัดมากคือ Focused Attention เป็นการค้นหาสิ่งที่อยู่ในพื้นที่ซับซ้อน ต้องอาศัยเวลาในการจำแนกแยกแยะ

¹⁹ ศศ.ดร.ศุรพงษ์ ชูเดช ผู้สอนและเรียบเรียง คู่มือการเรียนวิชา SSC 231 จิตวิทยาทั่วไป (General Psychology) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
(<http://eu.lib.kmutt.ac.th/elearning/Courseware/SSC231/Psychology/Chapter6/Ch6.pdf> สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2560)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

2.2.1 ความประเสริฐของความรู้ในอิสลาม

ในภาษาอาหรับความรู้ตรงกับคำว่า عَلِمَ (อิลม) เป็น مصدر คำมีศัตร์ (อากรนาม) มีรากศัพท์มาจากคำว่า عَلِمَ (อะลิมะ) หรือตรงกับคำว่า مَعْرِفَةٌ (มะริฟะหฺ) เป็น مصدر คำมีศัตร์ (อากรนาม) มีรากศัพท์มาจากคำว่า عَرَفَ (อะเราะพะ)

อัลกุรอานได้กล่าวถึงคำที่มีรากศัพท์มาจากคำว่า عَلِمَ (อะลิมะ) นับร้อยครั้งเช่น คำว่า تَعْلَمُونَ (ตะละมูน) 56 ครั้ง และคำในรูปลักษณะของคำว่า فَسَتَعْلَمُونَ (พะสะตะละมูน) 3 ครั้ง ในรูปลักษณะของคำว่า تَعْلَمُوا (ตะละมุ) 9 ครั้ง يَعْلَمُونَ (ยะละมูน) 85 ครั้ง يَعْلَمُوا (ยะละมุ) 7 ครั้ง عَلِمَ (อัลละมะ) และคำที่แตกแขนงเกี่ยวโยงกับคำ ๆ นี้ประมาณ 47 ครั้ง คำว่า عَلِيمٌ (อะลิม) ทั้งที่เป็น نَكْرَةٌ (คำที่ไม่บ่งเฉพาะ) และ مَعْرِفَةٌ (คำที่บ่งเฉพาะ) 140 ครั้ง คำว่า عَلِمَ (อิลม) ทั้งที่เป็น نَكْرَةٌ (คำที่ไม่บ่งเฉพาะ) และ مَعْرِفَةٌ (คำที่บ่งเฉพาะ) 80 ครั้ง การกล่าวถึงของอัลกุรอานเกี่ยวกับคำที่มีรากศัพท์มาจากคำว่า عَلِمَ (อะลิมะ) และคำที่ผันแปลงแตกแขนงออกจากคำ ๆ นี้ เป็นหลักฐานที่ยืนยันถึงความประเสริฐ ความดีงามของความรู้ และการให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อความรู้ ในแง่มุมของอัลกุรอาน (ดู Yusuf al-Qaradāwi, 2009:71)

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตรัสว่า :

﴿ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴾

(الزمر : 9)

ความว่า “ จงกล่าวเถิดบรรดาผู้รู้และบรรดาผู้ไม่รู้จะเท่าเทียมกัน หรือ แท้จริงบรรดาผู้มีสติปัญญาเท่านั้นที่ใคร่ครวญ ”

(อัจซุมฺร : 9)

“ จะเท่าเทียมกันอย่างนั้นหรือระหว่างผู้รู้และผู้ที่ไม่รู้เขา เปรียบคั่งบุคคลทั้งสองประเภทนี้ที่ไม่เท่าเทียมกัน ก็เสมือนดังกับที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้ที่รักดีและผู้ที่ละเมิด ” (ดู al-Sabūniy, 1981:3/72)

ฟักรุดดีน อรรอซีย์ (Fakruddin al-razi) กล่าวว่า “ ฟังรู้เถิดว่า แท้จริงแล้วอายะฮ์นี้ บ่งชี้ถึงเคล็ดลับที่นอัสจรรยฺ ประการแรกคือ พระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ทรงเริ่มอายะฮ์นี้ด้วยการกล่าวถึงการปฏิบัติ ในคำตรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ว่า :

﴿ أَمَّنْ هُوَ قَانِتٌ آنَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْأَحْرَةَ وَيَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهِ ﴾

(الزمر : 9)

ความว่า “ ผู้ที่เขาเป็นผู้รักดีในยามค่ำคืน ในสภาพของผู้สujud และผู้ยืนละหมาด โดยที่เขาหวั่นเกรงต่อโลกอาคิเราะฮ์ และหวังความเมตตาของพระเจ้าของเขา(จะเหมือนกับผู้ที่ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺกระนั้นหรือ)

(อัจซุมัร : 9)

และจบด้วยการกล่าวถึงความรู้ ในส่วนของการปฏิบัตินั้นคือ การรักดี การสujud การละหมาด และในส่วนของความรู้ก็คือ คำตรัสของพระองค์ที่ว่า :

﴿ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴾

(الزمر : 9)

ความว่า “ จงกล่าวเถิดบรรดาผู้รู้และบรรดาผู้ไม่รู้จะเท่าเทียมกันหรือ แท้จริงบรรดาผู้มีสติปัญญาเท่านั้นที่ใคร่ครวญ ”

(อัจซุมัร : 9)

ดังนั้นในอายะฮ์ดังกล่าวก็เป็นการบ่งชี้ว่า แท้จริงแล้วความสมบูรณ์แบบของมนุษย์ นั้นขึ้นอยู่กับสองประการดังที่กล่าวมานี้ นั่นก็คือ การปฏิบัติและความรู้ (ดู al-Sabūniy,1981:3/72)”

และคำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ว่า :

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَقَسَّحُوا فِي الْمَجْلِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ
اللَّهُ لَكُمْ إِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانشُرُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا
الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴾

(المجادلة: 11)

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย เมื่อได้มีเสียงกล่าวแก่พวกเจ้าว่า จง
หลีกที่ให้นในที่ชุมนุม พวกเจ้าก็จงหลีกที่ให้เขา เพราะอัลลอฮ์จะทรง
ให้ที่กว้างขวางแก่เจ้า²⁰ (ในวันกิยามะฮ์) และเมื่อมีเสียงกล่าวว่าจงลุก
ขึ้นยืนจากที่ชุมนุมนั้น พวกเจ้าก็จงลุกขึ้นยืน เพราะอัลลอฮ์จะทรง
ยกย่องเทิดเกียรติแก่บรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวกเจ้า และบรรดาผู้
ได้รับความรู้หลายชั้น และอัลลอฮ์ทรงรอบรู้ยิ่งในสิ่งที่พวกเจ้า
กระทำ²¹”

(อัล-มูญาซะละฮ์ : 11)

อัลกุรฎูบีย (ดู al- Qurtubiy, 2006:20/319) ได้อธิบายประโยชน์ของอัลกุรอ่านที่ว่า :

﴿ يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ ﴾

²⁰ คือพวกเจ้าจงหลีกที่ให้กว้างในที่ชุมนุมเพื่อวิชาการหรือเพื่อการรำลึก เพราะอัลลอฮ์จะทรงให้กว้างขวางแก่พวก
เจ้าในสรวงสวรรค์ ในเรื่องของริชกีและในกุบูร

²¹ คืออัลลอฮ์จะทรงยกย่องให้เกียรติในตำแหน่งที่สูงหลายชั้นในสรวงสวรรค์แก่บรรดาผู้ศรัทธาที่ปฏิบัติตามคำสั่ง
ใช้ของอัลลอฮ์และรอซูลของพระองค์ และแก่บรรดาคนรู้ ในหมู่พวกเขา โดยเฉพาะ

ความว่า “ อัลลอฮ์จะทรงยกย่องเทิดเกียรติแก่บรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวกเจ้า และบรรดาผู้ได้รับความรู้หลายชั้น ” หมายถึง “ อัลลอฮ์จะทรงยกย่องเทิดเกียรติแก่บรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวกเจ้าและบรรดาผู้ได้รับความรู้ในผลบุญต่าง ๆ ของเขาเหล่านั้นในโลกหน้า และในความเป็นเกียรติของพวกเขาบนโลกนี้ และพระองค์ทรงเทิดเกียรติแก่มุมินให้อยู่เหนือผู้ที่มิใช่มุมิน และทรงเทิดเกียรติแก่ผู้รู้ให้อยู่เหนือผู้ที่มิใช่ผู้รู้ ”

อัล-ศอบูนี (ดู al-Sabūniy,1981:3/341) อธิบายว่า “ อัลลอฮ์จะทรงยกย่องเทิดเกียรติแก่บรรดามุมินด้วยการที่เขาเหล่านั้นได้ปฏิบัติตามคำบัญชาของอัลลอฮ์และคำสั่งใช้ของรอซูล ﷺ ของพระองค์ และพระองค์จะทรงยกย่องเทิดเกียรติแก่บรรดาผู้รู้จากพวกเขาเหล่านั้น (บรรดามุมิน) เป็นการเฉพาะในระดับฐานะที่สูงที่สุด อีกทั้งพระองค์จะยังทรงมอบแก่เขาเหล่านั้นซึ่งระดับฐานะที่สูงส่งในสรวงสวรรค์ ”

ด้วยความประเสริฐของความรู้นี้เอง ทำให้ความรู้คือปัจจัยหนึ่งที่น่าพาผู้เพียรพยายามแสวงหา ค้นคว้าเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ เป็นผู้ที่มีเกียรติ มีความประเสริฐ และมีสถานะอันสูงส่ง โดยที่อัลลอฮ์ ﷻ จะทรงอำนวยความสะดวกแก่เขาสู่เส้นทางแห่งสรวงสวรรค์

ท่านนบี ﷺ ได้กล่าวยืนยันในเรื่องนี้ว่า :

((وَمَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ))

ความว่า “ และผู้ใดก้าวสู่แนวทางเพื่อแสวงหาความรู้ อัลลอฮ์ก็จะทรงอำนวยความสะดวกแก่เขา เนื่องด้วยจากการแสวงหาความรู้นั้นนำไปสู่เส้นทางแห่งสรวงสวรรค์ ”

(บันทึกโดย Muslim,1991:2699)

2.2.2 ประเภทของความรู้ในอิสลาม

ประเภทของความรู้จำแนกตามลักษณะรูปแบบของแหล่งที่มา สามารถจำแนกออกเป็น 2 รูปแบบหลัก คือ (ดู Adā Hayat al- Tadris bi Qism Usul al-Tarbiyat, 2011: 171-173)

1. ความรู้ที่ประจักษ์ประทานจากอัลลอฮ์ ﷻ ในรูปแบบของ الوحي (อัล-วะหฺย) หรือ الإلهام (อัล-อิละฮาม) หรือ الرؤيا الصادقة (อัล-รฺยูยา อัล-ศอดีเกาะฮฺ) ความรู้ของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ประทานมาเป็นความรู้ที่สมบูรณ์แบบ ครอบคลุมสิ่งที่หยั่งรู้ได้และสิ่งที่ไม่สามารถหยั่งรู้ได้ด้วยการสัมผัส การมองเห็น หรือความรู้สึกรู้สึก

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า :

﴿ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴾

(المملك: 26)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ความรู้ในเรื่องนั้นอยู่ที่อัลลอฮ์ ความจริงนั้นเป็นเพียงผู้ตักเตือนอันแจ่มแจ้งเท่านั้น”

(อัลมุลก: 26)

อัล-ศอบูนี (ดู al-Sabūniy,1981:3/421) อธิบายว่าหมายถึง “ จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ความรู้เกี่ยวกับเวลาของวันกิยามะฮ์²² และเวลาแห่งการลงโทษเป็นของอัลลอฮ์ ﷻ ไม่มีใครหยั่งรู้ได้นอกจากพระองค์”

²² วันซึ่งมัจจุรต์ทั้งหมด (สิ่งถูกสร้าง) ถูกทำให้ฟื้นคืนชีพเพื่อรับการตอบแทน อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสว่า :

﴿ فَاللَّهُ يَبْخُكُم بِبَيْنِكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴾

(البقرة: 113)

ความว่า “ ดังนั้นในวันกิยามะฮ์อัลลอฮ์จะทรงตัดสินระหว่างพวกเขา ” (อัล-บะกอเราะฮฺ : 113)

(معجم اللغة العربية المعاصرة) เล่ม 3 หน้า 1878 <http://shamela.ws/browse.php/book-29511#page-23778> สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2558)

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า :

﴿ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِيَتَلَمَّأُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴾

(الطلاق: 12)

ความว่า “ อัลลอฮฺผู้ทรงสร้างชั้นฟ้าทั้งเจ็ดและทรงสร้างแผ่นดินก็เที่ยง
 นั้น พระบัญชาจะลงมาท่ามกลางมันทั้งหลาย (ชั้นฟ้าและแผ่นดิน)
 เพื่อพวกเขาจะได้รู้ว่า แท้จริงอัลลอฮฺนั้นเป็นผู้ทรงอำนาจเหนือทุก
 สิ่งอย่าง และแท้จริงอัลลอฮฺนั้นทรงห้อมล้อมทุกสิ่งอย่างไว้ด้วยความ
 รอบรู้ (ของพระองค์) ”

(อัลกุฎาอะลาฮ: 12)

และพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า :

﴿ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾

(التغابن: 18)

ความว่า “ ผู้ทรงรอบรู้ถึงเร้นลับ และสิ่งที่เปิดเผย ผู้ทรงอำนาจ ”

(อัล-อิตตะฆอนุน : 18)

2. ความรู้ที่มนุษย์เรียนรู้ผ่านรูปแบบของการศึกษา การเรียนการสอน การอบรม สั่งสอน จากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันสังคม หรืออื่น ๆ หรือ ประสบการณ์ชีวิต การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสังเกต เป็นต้น ซึ่งความรู้ในประเภทนี้อัลลอฮ์ ﷻ ได้ประทานแก่มนุษย์ ผ่านวิธีการข้างต้นด้วยรูปแบบสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า :

﴿ اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ﴿1﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ﴿2﴾ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ﴿3﴾ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿4﴾ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ﴾

(العلق: 1-5)

ความว่า “ จงอ่านด้วยพระนามแห่งพระเจ้าของผู้ทรงบังเกิด ทรงบังเกิดมนุษย์จากก้อนเลือด จงอ่านเถิด และพระเจ้าของเจ้านั้นผู้ทรงไพบูลย์ยิ่ง ผู้ทรงสอนการใช้ปากกา ผู้ทรงสอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้ ”

(อัลอะลัก : 1-5)

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า :

﴿ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴾

(الجمعة: 2)

ความว่า “ พระองค์ทรงเป็นผู้แต่งตั้งร่อซูลขึ้น คนหนึ่งในหมู่ผู้ไม่รู้จักหนังสือจากพวกเขาเอง เพื่อสาธยายอายาตต่าง ๆ ของพระองค์แก่พวกเขาและทรงทำให้พวกเขาผุดผ่อง และทรงสอนคัมภีร์และความสุขุมคัมภีร์ภาพแก่พวกเขาและแม้ว่าแต่ก่อนนี้พวกเขาอยู่ในการหลงผิดอย่างชัดแจ้งก็ตาม ”

(อัลญุมอะฮ์ : 2)

ประเภทของความรู้ในอิสลามจำแนกตามลักษณะของความจำเป็นที่ต้องแสวงหาเรียนรู้สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ (ฮาซัน บือราเฮง, 2554:85)

1. ความรู้ที่เป็นฟัรฎูอีน คือความรู้ที่ปัจเจกบุคคลแต่ละคนจำเป็นต้องเรียนรู้และปฏิบัติเรียกว่า ความรู้ภาคบังคับ เช่น ความรู้เกี่ยวกับหลักศรัทธา (อากีละฮฺ) หลักศาสนาบัญญัติ (ชารีอะฮฺ) และหลักจริยธรรม (อัคลาฮฺ) ซึ่งจุดมุ่งหมายของการแสวงหาความรู้ประเภทนี้คือ การปลูกฝังให้มุสลิมมีความศรัทธาที่ถูกต้องและยึดมั่นต่อหลักศรัทธาในการใช้ชีวิตพร้อมกับการปฏิบัติตามหลักศาสนาบัญญัติด้วยการกระทำ การแสดงออกอย่างชัดเจนด้วยวิถีชีวิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม ซัดเกลาจิตใจให้บริสุทธิ์จากความโลภ หลง หยิ่งผยอง จนกลายเป็นมุสลิมที่มีความบริสุทธิ์ใจ ซื่อสัตย์และมีเกียรติ ซึ่งบุคลิกภาพของมนุษย์นั้นจะสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อมีความสมบูรณ์ด้านอากีละฮฺ ชารีอะฮฺและอัคลาฮฺ

2. ความรู้ที่เป็นฟัรฎูกิฟายะฮ์ คือความรู้ที่จำเป็นเหนือสังคมหนึ่ง ๆ ต้องมี อันเป็นความรู้ที่จำเป็นต่อส่วนรวมเพื่อให้การมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ความสมดุล และความมั่นคงในชีวิตของโลกนี้ ความรู้ในประเภทนี้มีขอบข่ายครอบคลุมในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ด้านการแพทย์ สาธารณสุข คณิตศาสตร์ การพาณิชย์ การเงิน การจัดการทรัพยากร การอุตสาหกรรมทั้งอาหารและเครื่องนุ่งห่ม การก่อสร้าง การเมืองการปกครองเพื่อนำสุขุมของอัลลอฮ์ไปบังคับใช้ในสังคมเป็นต้น

2.2.3 ระดับของความรู้

ด้วยเหตุปัจจัยหลาย ๆ ประการทั้งเหตุปัจจัยภายในและเหตุปัจจัยภายนอกของปัจเจกบุคคลเป็นสาเหตุให้ระดับความรู้ของแต่ละปัจเจกบุคคลมิได้มีเพียงระดับเดียวเหมือน ๆ กัน ทฤษฎีหนึ่งที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายเกี่ยวข้องกับระดับความรู้ความสามารถทางสติปัญญาคือ ทฤษฎีของบลูม (Bloom) (ดู Mahmud, Abdurrahman, and Abdulhakam, n.d.:15-18) โดยแบ่งระดับความรู้ความสามารถทางสติปัญญาออกเป็น 6 ระดับด้วยกัน เป็นระดับของความรู้ที่เริ่มจากพฤติกรรมของความรู้แบบง่ายไม่ซับซ้อนจนไปถึงพฤติกรรมของความรู้แบบซับซ้อนและยากยิ่งขึ้น ได้แก่

1. การระลึกถึง (ความรู้) (التذکر , Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการนึกถึงข้อมูลที่ผ่านมาการเรียนรู้แล้วก่อนหน้านี้ ความรู้ในระดับนี้ประกอบด้วย การรับรู้คำจำกัดความ คำนิยาม ข้อเท็จจริงทางวิชาการ

ตัวอย่างความรู้ความสามารถทางสติปัญญาในระดับนี้ เช่น การรู้ความหมายของคำกล่าวชะฮาดะฮ์ การรู้ความหมายของคำว่า ฟิกฮ์ การรู้ความหมายของคำว่า ชะกาต ความสามารถในการท่องจำสุเราะฮ์อัลฟาตีหะฮ์ หรือสุเราะฮ์อื่น ๆ ในอัลกุรอานอย่างแม่นยำ เป็นต้น

2. ความเข้าใจ (الفهم , Comprehensive) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจข้อเท็จจริง เข้าใจคำนิยาม เข้าใจกฎ ทฤษฎี ความเข้าใจในภาพรวม ดังเช่น การแปลภาษาหรือการแปลคำหรือรูปภาพหรือภาพเขียนไปสู่คำหรือรูปภาพหรือภาพเขียนอื่นที่ยังคงสื่อถึงใจความเดิมไว้ การสื่อหรืออธิบายถึงรูปภาพ ภาพเขียน ตารางด้วยถ้อยคำ คำพูด การแปลความหมายใจความ การอธิบายเหตุการณ์ ตีความ สรุปความ การพยากรณ์ การคาดคะเน

ตัวอย่างความรู้ความสามารถทางสติปัญญาในระดับนี้ เช่น ความสามารถในการอธิบายจุดประสงค์ของชะกาต ความสามารถในการสรุปหิกมะฮ์ของการบัญญัติการละหมาด ความสามารถในการอธิบายสาเหตุความพ่ายแพ้ของมุสลิมในสมรภูมิอุฮุด เป็นต้น

3. การนำไปใช้ (التطبيق , Application) หมายถึง ความสามารถในการใช้ข้อมูลความรู้ที่ได้เรียนรู้แล้วไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ความรู้ความสามารถทางสติปัญญาในระดับนี้ได้แก่ การปฏิบัติ การนำไปใช้ การคำนวณ การทดลอง

ตัวอย่างความรู้ความสามารถทางสติปัญญาในระดับนี้ เช่น การคำนวณชะกาดในสถานการณ์หรือประเด็นต่าง ๆ การการปฏิบัติตามหลักการฟิสิกส์ที่ได้เรียนมาในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ (التحليل , Analysis) หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะข้อมูลหรือประเด็นไปสู่องค์ประกอบหลักจนสามารถสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนจากความคิดได้รวมไปถึงความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะองค์ประกอบ ความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะหลักเกณฑ์ที่มีการเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบย่อยมากมาย

ตัวอย่างความรู้ความสามารถทางสติปัญญาในระดับนี้ เช่น ความสามารถในการแยกแยะความแตกต่างระหว่างอัลหะดีษอัลกุศสัย์และอัลหะดีษอัลนะบะวี๊ ความสามารถในการแยกแยะความแตกต่างระหว่างรูปแบบพฤติกรรมที่ดีและรูปแบบพฤติกรรมที่ไม่ดี เป็นต้น

5. การสังเคราะห์ (التركيب , Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมองค์ประกอบหลาย ๆ องค์ประกอบหรือข้อปลีกย่อยต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบเรียงเรียงสร้างสรรค์เป็นโครงสร้างใหม่

ตัวอย่างความรู้ความสามารถทางสติปัญญาในระดับนี้ เช่น ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์แบบแผนที่ชัดเจนในการต่อสู้และจัดการกับปรากฏการณ์ปัญหาการสูญบุหรื การสร้างสรรค์ออกแบบเว็บไซต์เกี่ยวกับอิสลามศึกษาบนสื่อออนไลน์ เป็นต้น

6. การประเมินผล (التقييم , Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการตีความประเมินผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือวิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือการกระทำใดการกระทำหนึ่งหรือจุดยืนใดจุดยืนหนึ่งซึ่งต้องใช้เกณฑ์มาตรฐานที่ชัดเจน

ตัวอย่างความรู้ความสามารถทางสติปัญญาในระดับนี้ เช่น ความสามารถในการตีความให้หุ่่มต่อประเด็นทางฟิสิกส์ ความสามารถในการพิสูจน์หักล้างทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง ความสามารถในการวิจารณ์หรือวิพากษ์พฤติกรรมผิด ๆ ที่เชื่อมโยงกับหลักอะกิดะฮ์ เป็นต้น

2.3 ความหมายของกีฬา

กีฬาในภาษาอาหรับตรงกับคำว่า رِيَاضَةٌ (ริยาฎะฮฺ) เป็น مصدر คำมีศักร์ (อาการนาม) มาจากคำว่า رَأَى (เราะฎอ) เมื่อผันเป็นคำกริยา فعل المضارع (คำกริยาในรูปปัจจุบันกาล) จะได้ว่า يَرُؤُضُ (ยะรูฎู) และผันเป็น رَوْضًا (เราะฎอน) رِيَاضَةٌ (ริยาฎอตัน) ในรูปของ مصدر คำมีศักร์ (อาการนาม)

อัลมูญัมม์ อัลวะส็ฎฎ์ المعجم الوسيط (Mujamma' al-Lugat al-Arabiyyat, 2004:382) ให้ความหมายเกี่ยวกับคำว่า رِيَاضَةٌ (ริยาฎะฮฺ) ไว้ดังนี้คือ :

1. ความหมายทางด้านที่เกี่ยวกับจิตใจ الرِيَاضَةُ عِنْدَ الصُّوفِيَّةِ (อัลริยาฎะฮฺ อินคา อัลซุฟิยะฮฺ) หมายถึง การขัดเกลาจิตใจโดยการอิบาคะฮฺอย่างสม่ำเสมอและการหลีกเลี่ยงจากอารมณ์ใฝ่ต่ำ
2. ความหมายทางด้านที่เกี่ยวกับร่างกาย الرِيَاضَةُ الْبَدَنِيَّةُ (อัลริยาฎะฮฺ อัลบาดานียะฮฺ) หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายที่มีลักษณะเฉพาะทำให้ร่างกายได้มาซึ่งความแข็งแรงและความยืดหยุ่น
3. ความหมายทางด้านที่เกี่ยวกับความคิด الْعِلْمُ الرِّيَاضِيَّةُ (อัลอุลุม อัลริยาฎิยะฮฺ) หมายถึง การนับ คำนวณ เลขคณิต เรขาคณิต พีชคณิต และอื่น ๆ ในทำนองเดียวกันกับสิ่งเหล่านี้

Mu'jam al-Luqah al-Arabiyyah al-Muashorah معجم اللغة العربية المعاصرة²³ ให้ความหมายเกี่ยวกับคำว่า رِيَاضَةٌ (ริยาฎะฮฺ) ว่าเป็นคำมีศักร์ (อาการนาม) ของคำว่า رَاضٍ (เราะฎอ) หมายถึง :

1. การฝึกฝนเพื่อสร้างความแข็งแกร่งของจิตวิญญาณ (رِيَاضَةُ رُوحِيَّةٍ) และการขัดเกลาจิตใจโดยการอิบาคะฮฺอย่างสม่ำเสมอและการหลีกเลี่ยงจากอารมณ์ใฝ่ต่ำ (رِيَاضَةُ صُوفِيَّةٍ)

²³ معجم اللغة العربية المعاصرة เล่ม 2 หน้า 960 (<http://shamela.ws/browse.php/book-29511/page-11422> สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2558)

2. หมายถึง กิจกรรมที่ประกอบด้วยการออกกำลังกายและทักษะที่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือประเพณีต่าง ๆ โดยปกติแล้วมักปฏิบัติกันในรูปแบบของการแข่งขัน มีวลีหนึ่งกล่าวว่า “ قلة الرياضة تُضُرُّ بالصحة ” ความว่า “การออกกำลังกายที่น้อยนิดเป็นอันตรายต่อสุขภาพ” และ رياضة الذاكرة : การฝึกฝนความจำ

พจนานุกรม อัล-มุญิด المنجد (Al-Munjid, 1966:287) ให้ความหมายของคำว่า رياضة (ริยาฎะฮฺ) ว่า :

1. การใช้กล้ามเนื้อ (เคลื่อนไหว) ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเพื่อทำให้มันแข็งแรง
2. การขัดเกลาจิตใจ
3. การปลีกตัวระยะเวลาหนึ่งเพื่อทำการอิบาดะฮฺและการใคร่ครวญถึงสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้ศรัทธาด้วยความศรัทธาที่แท้จริง

ในส่วนภาษาไทย “กีฬา” ตามความหมายในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 หมายถึง “ กิจกรรมหรือการเล่นที่มีกฎกติกากำหนด เพื่อความสนุกเพลิดเพลินผ่อนคลายความเครียด หรือเสริมสร้างร่างกายให้แข็งแรง และอาจใช้เป็นการแข่งขันเพื่อความเป็นเลิศ เช่น ฟุตบอล วอลเลย์บอล ว่ายน้ำ หมากรุก ปีนเขา ล่าสัตว์²⁴”

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว²⁵ ได้อธิบายความหมายของคำว่า “กีฬา” ไว้ว่าหมายถึง “ การออกกำลังกายที่เป็นการเล่นอย่างมีระเบียบหรือกฎเกณฑ์ เช่น แบดมินตัน ฟุตบอล รวมทั้งไม้หั่งหรือตีจับด้วย การกระโดดโลดเต้นไปตามเรื่องไม่ควรจะเรียกว่า กีฬา เป็นแต่เพียงการเล่น โดยเหตุผลทำนองเดียวกับการตักน้ำรด

²⁴พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554(www.royin.go.th/dictionary/สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน2560)

²⁵สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่มที่ 10 เรื่องที่ 9 (http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=10&chap=9&page=t10-9-infodetail01.html สืบค้นเมื่อวันที่ 3มิถุนายน2558)

ต้นไม้ก็ไม่ใช่กีฬาแต่ถ้ามีการแข่งขันต้นน้ำใส่ตุ้มก็นับว่าเป็นกีฬาได้เพราะจะมีกฎเกณฑ์และกำหนดเวลา ”

สำนักพัฒนาการกีฬา สุขภาพและนันทนาการ กรมพลศึกษา²⁶ ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับกีฬาไว้ดังนี้

กีฬา หมายถึง “ กิจกรรมหรือการเล่น เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เพื่อเป็นการบำรุงร่างกาย หรือเพื่อผ่อนคลายความเคร่งเครียดทางจิต ”

กีฬา หมายถึง “ การใช้เวลาว่างให้เกิดความบันเทิงใจ ให้สนุกสนานจากการได้เล่นภายใต้กฎกติกาเนื้อที่ และขอบเขตของเวลาที่กำหนดไว้อย่างเป็นระเบียบที่ดี ”

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2553) (อ้างถึงใน ตำรากีฬาคนพิการ, มปป.:19²⁷) ได้ให้คำจำกัดความของกีฬาในแผนยุทธศาสตร์สร้างกีฬาไทยสู่ความเป็นเลิศ (พ.ศ. 2553-2559) ไว้ว่า กีฬา เป็นกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวและลีลาการเล่นภายใต้กฎกติกาอย่างเป็นระเบียบ โดยมุ่งเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเพื่อสุขภาพ ก่อเกิดประโยชน์ในการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา บางครั้งอาจใช้การแข่งขันด้วย

โครงการพัฒนาศูนย์กลางความรู้แห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร²⁸ ให้ความหมายของกีฬาว่า “กีฬา (sport) เป็นกิจกรรม หรือเป็นการใช้ทักษะทางกายภาพเพื่อการแข่งขัน โดยมีกติกาเป็นตัวกำหนด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพักผ่อน เพื่อการ

²⁶สำนักพัฒนาการกีฬา สุขภาพและนันทนาการ กรมพลศึกษา อ้างถึงใน โครงการวิจัยการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร(<http://www.ipecp.ac.th/ipecp/cgi-bin/vni/Program/unit3/p1.html> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน2558)

²⁷e –Learning คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกรุงเทพ (<http://113.53.230.3/bep/elearning.htm> สืบค้นเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน2558)

²⁸โครงการพัฒนาศูนย์กลางความรู้แห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (<http://www.tkc.go.th/menu-knowledge/115-th-arts-and-entertainment-literature/entertainment-recreation-sports/1554-2013-03-09-14-10-31.html> สืบค้นเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน2558)

แข่งขัน เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อความสำเร็จ เพื่อการพัฒนาของทักษะ หรือหลายสิ่งรวมกัน กีฬา เป็นกิจกรรมที่ควบคู่กับการแข่งขัน และระบบคะแนน”

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า “กีฬา” ในส่วนของภาษาอาหรับตรงกับ คำว่า رياضة (ริยาฎะฮฺ) เป็นคำมัสดร์ (อาการนาม) มาจากคำว่า راض (เราะฎอ) يروض (ยารูฎ) روضا (เราะฎอน) رياضة (ริยาฎอตัน) มีเนื้อหาใจความเกี่ยวข้องครอบคลุมในความหมายสามด้านด้วยกันคือ :

1) ความหมายทางด้านที่เกี่ยวกับจิตใจ คือ การขัดเกลาจิตใจ ฝึกฝนสร้าง ความแข็งแกร่งของจิตวิญญาณ

2) ความหมายทางด้านที่เกี่ยวกับร่างกาย คือ การเคลื่อนไหวร่างกายที่มี ลักษณะเฉพาะซึ่งมีประโยชน์ในการทำให้ร่างกายแข็งแรงและเกิดความยืดหยุ่น หรือ กิจกรรมใน รูปแบบของการออกกำลังกายและทักษะซึ่งอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือประเพณีต่าง ๆ เป็น องค์ประกอบในการควบคุมตัดสินโดยปกติแล้วมักปฏิบัติกันในรูปแบบของการแข่งขัน

3) ความหมายทางด้านที่เกี่ยวกับความคิดและสมอง คือ การคิด คำนวณ ทางด้าน คณิตศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมไปถึงการฝึกฝนสมองทางด้านความจำและสติปัญญา

จากความหมายทั้งสามด้านนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของการ ได้มาซึ่งความเป็นเลิศในเกมกีฬาและประโยชน์จากการกีฬาให้มากที่สุด นักกีฬา ผู้จัดการแข่งขัน กีฬา ผู้ชมหรือกองเชียร์เกมกีฬา จำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบของความหมายในคำว่า رياضة (ริยาฎะฮฺ) ทั้งสามด้าน คือ การมีจิตใจที่ดี บริสุทธิ์ ผ่านการขัดเกลาชกต่อการชกชกให้เกิดอารมณ์ ซึ่งส่งผลต่อเกมกีฬา ร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง และความคิดสติปัญญารอบคอบฉลาดหลักแหลม ความหมายทั้งสามด้านนี้ รวมอยู่ในคำภาษาอาหรับเพียงคำเดียวคือ คำว่า “ رياضة (ริยาฎะฮฺ) ”

ในส่วนของภาษาไทยนั้นสามารถสรุปได้ว่า กีฬา หมายถึง “ กิจกรรมหรือการเล่น ต่าง ๆ นำมาซึ่งความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เพื่อสุขภาพที่ดี เพื่อผ่อนคลายความเคร่งเครียดทางจิต

หรือหลายสิ่งรวมกัน เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีกฎกติกาในการเล่นและการแข่งขัน

ดังนั้นเมื่อพิจารณาความหมายคำว่า رياضة (ริยาฎะฮฺ) หรือ “กีฬา” ในภาษาอาหรับ และความหมายคำว่า “กีฬา” ในภาษาไทยพบว่า มีความหมายใจความครอบคลุมองค์ประกอบหลักใน 3 ด้าน คือ ด้านจิตใจ ร่างกาย และสติปัญญาสอดคล้องกัน

2.4 กีฬาสัมัยท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ และศอฮาบะฮ์²⁹ ﷺ

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ผู้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของวิถีมุสลิม ท่านได้ให้ความสำคัญกับการมีสุขภาพดี สมบูรณ์แข็งแรง

หะดีษรายงานจากท่านอบูฮูร็อยเราะฮฺ ﷺ กล่าวว่าท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า :

((الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ وَفِي كُلِّ خَيْرٍ
اِحْرَصْ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ وَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ وَلَا تَعْجُزْ))

ความว่า “ ศรัทธาชนที่เข้มแข็งย่อมดีกว่าและเป็นที่ยรักของอัลลอฮ์ยิ่งกว่าศรัทธาชนที่อ่อนแอ และศรัทธาชนทั้งสองประเภทนี้ล้วนแล้วก็ตามก็มีความดีงามในตัวเอง ดังนั้นจงเฝ้าหาสิ่งที่มีคุณประโยชน์สำหรับท่าน และจงขอความช่วยเหลือจากอัลลอฮ์ ﷻ และจงอย่าอ่อนแอสิ้นหวัง³⁰ ”

(บันทึก โดย Muslim, 1991:2664)

²⁹ ศอฮาบะฮ์ หมายถึง ผู้ที่เคยพบเจอท่านนบี ﷺ ในช่วงที่ท่านนบี ﷺ ยังมีชีวิตอยู่ซึ่งสถานภาพของเขานั้นเป็นมุสลิมและเสียชีวิตในสถานภาพความเป็นอิสลาม (ดู Ibnu hajar al-Asqalaniy,2012:11)

³⁰ (ดู Zaki al-Din Abd al-Azhim al-Mundziri, 2004:1060)

หะดีษดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับสุขภาพของอิสลาม โดยท่านนบี ﷺ ได้ชี้แจงว่า พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ทรงรักและโปรดปรานศรัทธาชนที่เข้มแข็งมากกว่าศรัทธาชนที่อ่อนแอ ทั้งนี้เนื่องจากศรัทธาชนที่เข้มแข็งนั้นดีกว่าทั้งในมิติของการประกอบอิบาดะฮ์ที่สมบูรณ์และในมิติการเผยแพร่ศาสนา ตลอดจนการผดุงรักษาความยุติธรรมและพิทักษ์ปกป้องศาสนา (สุกรี สาแลง, 2552:7) พร้อมทั้งสามารถที่จะทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง บุคคลรอบข้างและต่อสังคมโดยรวม

ท่านนบี ﷺ ได้ส่งเสริมในเรื่องของการกีฬาหลายชนิด ซึ่งกีฬาเหล่านั้นยังสามารถให้ความสนุกสนาน ผ่อนคลาย ในเวลาเดียวกันก็สามารถที่จะเตรียมร่างกายให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติศาสนกิจและภาระหน้าที่อื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ท่านนบี ﷺ ได้ส่งเสริมให้เล่นกีฬาที่ต้องอาศัยความสามารถ การตัดสินใจ ไหวพริบปฏิภาณ ตลอดจนเป็นการออกกำลังกายเสริมสร้างร่างกายให้แข็งแรง เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับสนามแห่งความดีงาม การป้องกันตนเอง การผดุงรักษาความยุติธรรม และการอุทิศตนในหนทางของอัลลอฮ์

กีฬาในสมัยของท่านนบี ﷺ ที่มีคุณลักษณะข้างต้น มีดังต่อไปนี้ (ดู Yusuf al-Qaradawi, 2006:57-72, 2007:255-259, 2554:373-379) :

2.4.1 กีฬาวีจิง

มีรายงานว่าท่านอะลี³¹ ﷺ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการวิ่งเร็วคนหนึ่ง บรรดาศอหาบะฮ์ของท่านนบี ﷺ หลาย ๆ ท่านก็เคยวิ่งแข่งกัน ท่านนบี ﷺ เองก็สนับสนุนในกีฬาประเภทนี้ โดยที่ท่านนบี ﷺ เคยแข่งวิ่งกับท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ภรรยาของท่าน เพื่อเป็นแบบอย่างแก่บรรดาสาวกของท่าน และปลุชชนคนรุ่นหลังในการปฏิบัติตนต่อสมาชิกในครอบครัว

³¹อะลี บุตร อะบูฏอลิบ ﷺ คอลีฟะฮ์คนที่สี่หลังจากคอลีฟะฮ์อุมัยมาน ท่านอะลีรับตำแหน่งคอลีฟะฮ์ในปีฮิจเราะฮ์สุที่ 35 หรือตรงกับปีคริสต์ศักราชที่ 656 ท่านเกิดที่มักกะฮ์ปีที่ 32 หลังจากการเกิดของท่านนบี ภรรยาของท่านอะลีคือท่านหญิงฟาฏิมะฮ์สาวกของท่านนบี ﷺ ท่านอะลีเคยเป็นที่ปรึกษาคอลีฟะฮ์อุมัยมานและเคยเป็นผู้พิพากษาที่เยเมนเมื่อสมัยท่านนบี ﷺ ยังมีชีวิตอยู่ ท่านอะลีเป็นผู้มีความรู้และมีความฉลาดหลักแหลม ท่านถูกลอบสังหารและเสียชีวิตในวันที่ 17 รอมฎอน ปีที่ 40 ฮิจเราะฮ์สุขณะอายุได้ 63 ปี (ดู Mhusthofa Abdulrahman, 1975:103-122)

การหยอกล้อต่อภรรยาเพื่อสร้างความสนิทสนมและความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ขณะเดียวกันก็เป็นการเล่นกีฬาและออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง อีกทั้งยังเป็นกีฬาที่สะดวกง่ายดายและไม่จำเป็นต้องมีอุปกรณ์ต่าง ๆ มากมายอีกด้วย

หะดีษรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها กล่าวว่า :

((سَابَقَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَبَقْتُهُ))

ความว่า “ ท่านนบี ﷺ เคยวิ่งแข่งกับฉัน แล้วฉันก็ชนะท่าน ﷺ ”

(บันทึกโดย Ahmad, 1995:26276)

ในการวิ่งแข่งครั้งนี้ ท่านนบี ﷺ เป็นฝ่ายแพ้และต่อมา เมื่อเวลาผ่านไป ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها มีน้ำหนักเพิ่มมากขึ้น ท่านนบี ﷺ และท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ก็ได้แข่งขันกันอีก ซึ่งในครั้งนั้น ท่านนบี ﷺ ก็เป็นฝ่ายชนะ

หะดีษรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها เช่นกันว่า :

((فَسَابَقْتُهُ فَسَبَقْتُهُ عَلَى رِجْلَيْ فَلَمَّا حَمَلْتُ اللَّحْمَ سَابَقْتُهُ فَسَبَقَنِي))

((فَقَالَ: هَذِهِ بَيْتُكَ السَّبَقَةَ))

ความว่า “ ดั่งนั้นฉันได้แข่งวิ่งกับท่านนบี ﷺ และฉันได้ชนะท่าน ﷺ ด้วยสองเท้าของตนเอง ต่อมาเมื่อฉันอ้วนขึ้น ฉันได้แข่งวิ่งกับท่านนบี ﷺ อีก และท่านนบี ﷺ ก็สามารถเอาชนะฉันได้ แล้วท่านนบี ﷺ ก็กล่าวว่า การแข่งในคราวนี้คือ การแก้มือชดเชยสำหรับการแข่งในคราวนั้น ”³²

(บันทึกโดย Abū Daud, 1997:2578)

³²อัล-อัลบานี (al-Albāni,1980:216) ให้สถานะหะดีษนี้ว่า “ صحيح ” สอที่หุ

2.4.2 กีฬามวยปล้ำ

มวยปล้ำเป็นกีฬาเก่าแก่ชนิดหนึ่งที่มีการเล่นมาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีตกาล ในคาบสมุทรอาหรับสมัยท่านนบี ﷺ ก็มีหลักฐานยืนยันว่ามีการเล่นและมีการประลองพลังกำลังความสามารถในกีฬาประเภทนี้ ครั้งหนึ่งได้มีชายผู้หนึ่ง ซึ่งเขานั้นเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในเรื่องของความมีพลังกำลังที่แข็งแรง เชื่อว่า รุกานะฮฺ เขาเคยประลองมวยปล้ำกับท่านนบี ﷺ แต่ก็ไม่สามารถที่จะเอาชนะท่านนบี ﷺ ได้

หะดีษรายงานโดยอบูญะฮ์ฟูร บุตร มุฮัมหมัด บุตร อลี บุตร รุกานะฮฺจากบิดาของเขาว่า :

((أَنَّ رُكَانَةَ صَارَعَ النَّبِيَّ ﷺ فَصَرَعَهُ النَّبِيُّ ﷺ))

ความว่า “ แท้จริงแล้ว รุกานะฮฺเคยประลองมวยปล้ำกับท่านนบี ﷺ แล้วท่านนบี ﷺ ก็ทุ่มเขาลงพื้นดินเอาชนะเขาได้ ”³³

(บันทึกโดย Abū Daud, 1997:4078)

2.4.3 กีฬายิงธนู

กีฬายิงธนูเป็นกีฬาอีกประเภทหนึ่งที่ท่านนบี ﷺ ได้ให้ความสำคัญและให้การสนับสนุน หะดีษรายงานจากท่านสะละมะฮฺ บุตร อัลอักวะฮฺ ﷺ เกี่ยวกับกีฬายิงธนูในสมัยของท่านนบี ﷺ และศอฮาบะฮฺ ﷺ ว่า :

³³อัล-อัลบานี (al-Albāniy,1980:217) ให้สถานะหะดีษนี้ว่า “حسن” หะสัน

((مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى نَعْرٍ مِنْ أَسْلَمَ يَنْتَضِلُونَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ازْمُوا بَنِي إِسْمَاعِيلَ فَإِنَّ أَبَاكُمْ كَانَ رَامِيًا ازْمُوا وَأَنَا مَعَ بَنِي فُلَانٍ قَالَ : فَأَمْسَكَ أَحَدُ الْقَرِينَيْنِ بِأَيْدِيهِمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا لَكُمْ لَا تَرْمُونَ ؟ قَالُوا كَيْفَ نَرْمِي وَأَنْتَ مَعَهُمْ ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ازْمُوا فَأَنَا مَعَكُمْ كُلُّكُمْ))

ความว่า “ ท่านนบี ﷺ ได้เดินผ่านเสาหาบะฮะฮะของท่านจากอัสลาม กลุ่มหนึ่งซึ่งกำลังแข่งยิงธนูกันอยู่ ท่านนบี ﷺ จึงได้กล่าวสนับสนุน บรรดาเสาหาบะฮะฮะเหล่านั้นด้วยการกล่าวว่า “ จงยิงไปเถิดลูกหลาน อิสมาอีล เพราะแท้จริงแล้วบรรพชนของพวกท่านคือ นักยิงธนู พวกท่านจงยิงไปเถิดและฉันจะอยู่กับคนกลุ่มนี้ ” เมื่อได้ยินดังนั้นบรรดา เสาหาบะฮะฮะหนึ่งในสองกลุ่มที่กำลังแข่งยิงธนูกันอยู่ จึงพากันหยุดยิง ท่านนบี ﷺ จึงถามว่า “ ทำไหมพวกท่านถึงไม่ยิงต่อไปกันล่ะ?” พวก เขาจึงตอบท่านนบี ﷺ ว่า “ พวกเราจะยิงต่อไปอีกได้อย่างไรในเมื่อ ท่านเลือกข้างอยู่กับพวกเขา ” ดังนั้นท่านนบี ﷺ จึงกล่าวว่า “ พวก ท่านจงยิงกันต่อไปเถิด ฉันจะอยู่ข้างพวกท่านทุก ๆ คน³⁴ ”

(บันทึกโดย Al-Bukhariy, 2002:2899)

ท่านนบี ﷺ ได้ตระหนักว่าการยิงธนูมิใช่เป็นเพียงงานอดิเรกหรือกีฬาเท่านั้น แต่ ยังเป็นการเตรียมกำลังความพร้อมรูปแบบหนึ่งเพื่อการป้องกันตนเอง การผดุงรักษาความยุติธรรม และการยุติขาดในหนทางของอัลลอฮ์ ดังที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงตรัสว่า :

﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ﴾

(الأنفال : 60)

³⁴ (ดู สุกรี สาแลง, 2552:7)

ความว่า “ และพวกเจ้าจงเตรียมไว้สำหรับ(ป้องกัน)พวกเขา³⁵สิ่งที่พวกเจ้าสามารถ อันได้แก่กำลังอย่างหนึ่งอย่างใด และการผูกมัด³⁶ โดยที่พวกเจ้าจะทำให้ศัตรูของอัลลอฮ์และศัตรูของพวกเจ้าหวั่นเกรง ด้วยสิ่งนั้น³⁷และพวกอื่น ๆ อีกอื่นจากพวกเขา³⁸ซึ่งพวกเจ้ายังไม่รู้จัก พวกเขา อัลลอฮ์ทรงรู้จักพวกเขาดีและสิ่งที่พวกเจ้าบริจาคนในทางของอัลลอฮ์นั้นไม่ว่าจะเป็นสิ่งใดก็ตามสิ่งนั้นจะถูกตอบแทนแก่พวกเจ้าโดยครบถ้วน โดยที่พวกเจ้าจะไม่ถูกลงโทษ ”

(อัล อันฟาล : 60)

หะดีษจากท่านอุกบะฮ์ บุตร อามิร رضي الله عنه กล่าวว่า ท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า :

((أَلَا إِنَّ الْقُوَّةَ الرَّمِيَّيْ لَا إِذَا لَانَ الْقُوَّةَ الرَّمِيَّيْ))

ความว่า “ พึงทราบเถิด แท้จริงแล้วพลังคือการยิง พึงทราบเถิด แท้จริงแล้วพลังคือการยิง พึงทราบเถิด แท้จริงแล้วพลังแล้วคือการยิง ”

(บันทึก โดย Muslim, 1991:1917)

จากหลักฐานข้างต้นแสดงให้เห็นว่าท่านนบี ﷺ ให้การสนับสนุนกีฬายิงธนูและกีฬาอื่น ๆ ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกัน โดยที่ชนิดกีฬาเหล่านี้สามารถที่จะฝึกฝนในเรื่องของการมีสมาธิที่ดี ฝึกฝนในเรื่องของพลังกำลังทางกาย ฝึกฝนในเรื่องของความคิด การตัดสินใจ ไหวพริบ ปฏิภาณ การเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ และสำหรับการกีฬาตามหลักการอิสลามนั้น คือ การกีฬาที่คำนึงถึง คุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม ในการเล่นกีฬาทุกประเภท

³⁵ หมายถึงพวกศัตรูที่คอยรุกราน

³⁶ โดยเลี้ยงดูมันให้ดีและอยู่ในสภาพที่พร้อมจะไข่มั่นได้เสมอ

³⁷ หมายถึงกำลังรบและม้าที่เตรียมไว้

³⁸ คืออื่นจากศัตรูของอัลลอฮ์และศัตรูของพวกเจ้าที่พวกเจ้ารู้ กล่าวคือนอกจากศัตรูของอัลลอฮ์และศัตรูของพวกเจ้าที่พวกเจ้ารู้แล้วยังมีศัตรูของพวกเจ้าอื่นจากนั้นอีกซึ่งพวกเจ้ายังไม่รู้จักพวกเขา

ท่านนบี ﷺ ได้เตือนมิให้ใช้สิ่งมีชีวิตเพื่อเป็นเป้าประลองความแม่นยำหรือเป็นเป้ายิงเพื่อความสนุกสนาน

หะดีษรายงานจากท่านอับดุลลอฮ์ บุตร อุมร์³⁹ ﷺ กล่าวว่า :

((إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَنَ مَنْ اتَّخَذَ شَيْئًا فِيهِ الرُّوحُ غَرَضًا))

ความว่า “แท้จริงท่านนบี ﷺ ได้สาปแช่งผู้ที่เอาสิ่งมีชีวิตมาเป็นเป้า⁴⁰”

(บันทึกโดย Muslim, 1991:1958)

ทั้งนี้เพราะมันเป็นการทรมานและการฆ่าสัตว์โดยไร้คุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม และมนุษย์ก็ไม่มีสิทธิที่จะหาความสนุกสนานหรือเล่นกีฬาที่ต้องแลกด้วยชีวิตและความเจ็บปวดของสัตว์หรือสิ่งมีชีวิต

2.4.4 กีฬาพุ่งหอก

ครั้งหนึ่งในสมัยของท่านนบี ﷺ มีเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งมีชาวหะบะชะฮะ⁴¹ ได้ทำการละเล่น แสดงการพุ่งหอกและโล่ โดยที่ขณะนั้นท่านหญิงอาอิชะฮะ رضي الله عنها กำลังรับชมการละเล่นและแสดงดังกล่าวในมัสยิดของท่านนบี ﷺ ซึ่งท่านนบี ﷺ ก็ได้ให้การสนับสนุนการละเล่นและการแสดงของชาวหะบะชะฮะกลุ่มดังกล่าว

³⁹ อิบน์อุมร์ ﷺ ชื่อจริงของท่านคือ อับดุลเลาะฮ์ บุตร อุมร์ บุตร ค็อตตอบ บุตร นุฟัยล์ บุตร อับดุลอุชชา บุตร ริยาหุ ท่านอิบน์อุมร์ ﷺ เป็นหนึ่งในเศาะหาบะฮ์ของท่านนบี ﷺ ท่านเข้ารับอิสลามตั้งแต่เยาว์วัย หลังจากนั้นท่านได้อพยพจากมักกะฮ์ไปยังมะดีนะฮ์พร้อมด้วยบิดาของท่าน มารดาของท่านคือ ซัยนั บบุตรสาว มัซฮูบ อัลญุมะหีย์ (ดู al-Dhahabiy ใน سير أعلام النبلاء ط الحديث เล่ม 4 หน้า 303 <http://shamela.ws/browse.php/book-22669/page-1782> สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2558)

⁴⁰ (สุกกรี สาแดง, 2552:212)

⁴¹ حبشة หะบะชะฮ์หรืออภิสติเนียบปัจจุบันคือ เอธิโอเปีย

หะดีษรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها กล่าวว่า :

((عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعِنْدِي جَارِيتَانِ تُغْنِيَانِ بَغْنَاءٍ بُعَاثَ فَاضْطَجَعَ عَلَيَّ الْفِرَاشَ وَحَوَّلَ وَجْهَهُ وَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ فَأَنْتَهَرَنِي وَقَالَ مِرْمَارُهُ الشَّيْطَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَقْبَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ دَعُهُمَا فَلَمَّا عَقَلَ عَمَزْتُهُمَا فَخَرَجْنَا وَكَانَ يَوْمَ عِيدٍ يَلْعَبُ فِيهِ السُّودَانُ بِالْذَّرْقِ وَالْحِرَابِ فَإِمَّا سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِمَّا قَالَ " تَشْتَهَيْنَ تَنْظُرِينَ ؟ " فُؤَلْتُ : نَعَمْ فَأَقَامَنِي وَرَاءَهُ خَدِّي عَلَى خَدِّهِ وَهُوَ يَقُولُ " دُونَكُمْ يَا بَنِي أَرْفَدَةَ " حَتَّى إِذَا مَلَلْتُ قَالَ حَسْبُكَ ؟ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ " فَادْهِي "))

ความว่า “ จากท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها กล่าวว่า ท่านเราะฮ์ลุล ได้เข้ามาหาฉัน ขณะที่ฉันมีเด็กหญิงสองคนกำลังขับร้องลำน่าเพลง เสียงแห่งบุอาษ⁴² ท่านเราะฮ์ลุล ได้เอนหลังนอนแล้วหันหน้าไปทางอื่น ครั้นเมื่ออบูบักร์ ผ่านเข้ามา คังนั้นเขาได้พูดเกรี้ยวกราดกับฉันว่า “ ปล่อยให้ขลุ่ยของชัยฏอน แสดงต่อหน้าท่านเราะฮ์ลุล หรือ ? ” ท่านเราะฮ์ลุล จึงหันมาและกล่าวว่า “ ปล่อยให้ทั้งสองได้จับกล่อมไปเถอะ ” ครั้นเมื่ออบูบักร์ ไม่ใส่ใจต่อเด็กหญิงทั้งสองแล้ว ฉันก็ได้ส่ง

⁴² บุอาษ คือ สถานที่แห่งหนึ่งมีระยะทาง 2 ไมล์จากมะดีนะฮ์ เป็นสถานที่ที่เกิดการสู้รบครั้งใหญ่ระหว่างชนเผ่าเอาษและคอซรอจญ์ก่อนที่ทั้งสองเผ่าจะเข้ารับอิสลาม (al-Zabidi, 2008:928) และเป็นวันหนึ่งซึ่งเป็นที่รู้จักกันจากวันต่าง ๆ ของอาหรับ ในวันนั้นเป็นวันแห่งสงครามครั้งยิ่งใหญ่ที่เผ่าเอาษสามารถเอาชนะเผ่าคอซรอจญ์ (al-Baqhawiy ใน السنة شرح เล่ม 4 หน้า 322 <http://shamela.ws/browse.php/book-7891#page-1716> สืบค้นเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2558)

สัญญาแก่เด็กหญิงทั้งสองแล้วเด็กหญิงทั้งสองคนนั้นจึงออกไป และปรากฏว่าในวันถัดมา ชาวซูดานได้ทำการละเล่นโดยมี หอกและโล่ บางทีอาจเป็นไปได้ว่า ฉันได้ขอต่อท่านเราะสุล ﷺ เพื่อการแสดง หรือท่านเราะสุล ﷺ อาจกล่าวว่า “เธอปรารถนาที่จะชม⁴³หรือ?” ฉันจึงตอบว่า “ใช่” ท่านเราะสุล ﷺ จึงให้ฉันอยู่ข้างหลังท่าน ﷺ โดยที่แก้มของฉันชิดติดกับแก้มของท่านเราะสุล ﷺ พร้อมกันนั้น ท่านเราะสุล ﷺ ได้กล่าวว่า “เล่นต่อไปเถิด โอ้ลูกหลานอิรฟิละฮ์⁴⁴” จนกระทั่งเมื่อฉันรู้สึกเบื่อ ท่านเราะสุล ﷺ จึงกล่าวว่า “พอแล้วหรือยัง?” ฉันตอบว่า “พอแล้วค่ะ” ท่านเราะสุล ﷺ จึงกล่าวว่า “ดังนั้นเธอไปได้แล้วล่ะ⁴⁵”

(บันทึกโดย Al-Bukhariy, 2002:949-950)

การที่ท่านนบี ﷺ ได้ยินยอมและให้การสนับสนุนกีฬาเช่นนี้ในมัสยิด แสดงให้เห็นว่า มัสยิดในเวลานั้น ได้รับความไว้วางใจและประสงค์ต่าง ๆ ทั้งการละหมาดและกิจกรรมอื่น ๆ เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมใด ๆ ก็ตามที่ได้นำมาซึ่งผลประโยชน์เพื่อศาสนาและสังคม ดังนั้นกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้สามารถที่จะจัดขึ้นและดำเนินการในมัสยิดได้ เหตุการณ์ดังกล่าวยังเป็นการแสดงตัวอย่างให้เห็นถึงการให้ความสนใจและเอาใจใส่ของสามีที่ควรมีต่อภรรยา ในการที่จะเปิดโอกาสให้ภรรยาได้มีส่วนร่วมในความสุขสนทนาและผ่อนคลายอีกด้วย

⁴³หมายถึง ชมการแสดงหอกและโล่ของคนเหล่านั้น

⁴⁴บะนูอิรฟิละฮ์คือฉายานามของชาวหะบะชะฮ์ที่ชาวอาหรับเรียกขานกัน (Yusuf al- Qaradawi, 2006:59, 2007:257, 2011:376)

⁴⁵ (ดู สุกรี สาแสง, 2552:206-207)

2.4.5 กีฬาคีม้า

เกี่ยวกับม้าอัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสว่า :

﴿وَالْحَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾

(النحل : 8)

ความว่า “ และม้า และล่อ และลา เพื่อพวกเจ้าจะได้ขี่มัน และเป็นเครื่องประดับ และพระองค์ยังทรงสร้างสิ่งอื่น ๆ ที่พวกเจ้าไม่รู้ ”

(อันนะหฺลุ : 8)

จากอายะฮ์ข้างต้นในประโยคที่ว่า :

﴿وَالْحَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً﴾

ความว่า “ และม้า และล่อ และลา เพื่อพวกเจ้าจะได้ขี่มัน และเป็นเครื่องประดับ ”

อัล-ศอบูนี (ดู al-Sabūniy, 1981:2/120) อธิบายว่าเป็น “ ม้า ล่อ และลา ได้ถูกสร้างมาเพื่อใช้เป็นยานพาหนะสำหรับบรรทุกสิ่งของ สัญจร ไปมา และเพื่อความสวยงาม ”

ส่วนในประโยคที่ว่า :

﴿وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾

ความว่า “ และพระองค์ยังทรงสร้างสิ่งอื่น ๆ ที่พวกเจ้าไม่รู้ ”

อัล-ศอบูนี (ดู al-Sabūniy, 1981:2/120) อธิบายว่าหมายถึง “ และในอนาคตข้างหน้าจะมีสิ่งอื่น ๆ ที่พวกเจ้ายังไม่รู้จักในปัจจุบันนี้ถูกสร้างมา เสมือนดัง ยานพาหนะการคมนาคมขนส่ง

สมัยใหม่ เช่น หิวรถจักร รถจักรกลต่าง ๆ เครื่องบินไอพ่น และอื่น ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และมันคือส่วนหนึ่งจากบทเรียนคำสอนของอัลลอฮ์ ﷻ สำหรับมวลมนุษย”

สำหรับกีฬาขี่ม้าก็เป็นกีฬาอีกประเภทหนึ่งที่มีอยู่ในสมัยของท่านนบี ﷺ และท่านนบี ﷺ ก็ให้การส่งเสริมสนับสนุนกีฬาประเภทนี้

หะดีษรายงานโดยท่านอิบนุอุมร์ رضي الله عنه ว่า :

((سَبَقَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ الْحَيْلِ وَأَعْطَى السَّابِقِ))

ความว่า “ ท่านนบี ﷺ ได้เคยจัดให้มีการแข่งขันม้าและท่านนบี ﷺ ก็ได้ให้รางวัลแก่ผู้ชนะ ”

(บันทึกโดย Ahmad, 1995:5656)

และหะดีษรายงานจากท่านอุรวะฮ์ อัลบาริกี رضي الله عنه กล่าวว่า :

((الْحَيْلُ مَعْمُودٌ فِي نَوَاصِيهَا الْحَيْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ))

ความว่า : ฟองม้าที่ถูกผูกไว้แน่นในขมับหรือปรอยผมของมันคือความดีจวบจนวันกิยามะฮ์

(บันทึกโดย Al-Bukhariy, 2002:2850)

2.4.6 กีฬาวายน้ำ

หนึ่งในกีฬาที่มีความสำคัญและแพร่หลายเป็นที่นิยมกันมากในปัจจุบันทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับสากลและเป็นชนิดกีฬาที่ได้ถูกกล่าวถึงตั้งแต่อดีตกาลรวมไปถึงในสมัยท่านนบี ﷺ และศอฮาบะฮ์ ﷺ คือ กีฬาวายน้ำ หลักฐานหนึ่งที่บ่งชี้ถึงกีฬาวายน้ำในสมัยท่านนบี ﷺ และศอฮาบะฮ์ ﷺ คือ หะดีษรายงานโดยท่านอาฏออุ บุตร อุนรอบาหุ ﷺ กล่าวว่า :

((رَأَيْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ وَجَابِرَ بْنَ عُمَيْرٍ الْأَنْصَارِيِّنِ يَزِمِيَانِ فَمَلَّ أَحَدَهُمَا فَحَلَسَ فَقَالَ الْآخَرُ كَسِلْتُ؟ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: كُلُّ شَيْءٍ لَيْسَ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ فَهُوَ لَعْنٌ وَهُوَ إِلَّا أَرْبَعَةَ خِصَالٍ مَشِيَّ بَيْنَ الْغَرَضَيْنِ وَتَأَدَّبَ فِيهِ فَرَسُهُ وَمَلَأَ عَيْتَهُ أَهْلَهُ وَتَعَلَّمَهُ السَّبَاحَةَ))

ความว่า “ ฉันได้เห็น ญาบิร บุตร อับดุลลอฮ์ และญาบิร บุตร อุมัยร ทั้งสองคนเป็นชาวอันซอร์ ซึ่งกำลังยิงธนูกันอยู่ หนึ่งในสองคนนั้น ได้รู้ศึกเบื้อจึงนั่งลง อีกคนนิ่งจึงกล่าวขึ้นมาว่าชี้เกียจแล้วหรือ ? ฉันเคยได้ยินท่านรอซูล ﷺ กล่าวว่า “ ทุก ๆ การกระทำที่กระทำโดยไม่ได้เป็นการรำลึกถึงอัลลอฮ์คือ สิ่งที่ไม่ดี และสิ่งรื่นเริง ยกเว้นสี่เว้นประการคือ การเดินทางไปมาระหว่างสองเป้าหมาย⁴⁶ และการฝึกม้าของเขา และการหยอกล้อกับครอบครัวของเขา และการเรียนการสอนการว่ายน้ำ ”

(บันทึกโดย Al-Nasaiy, 2001:8891)

⁴⁶ หมายถึง การเดินทางไปมาเพื่อการฝึกการยิงธนู

และมีคำกล่าวเกี่ยวกับกีฬาว่ายน้ำของท่านอุมัร บุตร คอตฎ็อบ⁴⁷ ที่ได้เคยส่ง
สาสน์ไปยังชาวเมืองซาม⁴⁸ ไว้ว่า (al-Manawi, 1972: 4/327) :

عَلِّمُوا أَوْلَادَكُمْ السَّبَّاحَةَ وَالرَّنْمِيَّ وَالْفُرُوسِيَّةَ

ความว่า “ ท่านจงสอนลูกหลานของท่านในการว่ายน้ำและการ
ยิงธนูและการขี่ม้า ”

จากหลักฐานข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กีฬาว่ายน้ำเป็นชนิดกีฬาที่ควรให้ความสนใจ
ตระหนักถึง และควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จำเป็นสำหรับการฝึกฝนเรียนรู้อันดับต้น ๆ เป็น
ทักษะทางการกีฬาที่ทุกคนควรมี สถาบันทางการศึกษาอิสลามและสถาบันทางการศึกษาอื่น ๆ
ควรมีการจัดการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทุก ๆ บ้านทุก ๆ ครอบครัวต้องใส่ใจ
ให้ความสำคัญกับกีฬาชนิดนี้ ดังที่หะดีษของท่านนบี ﷺ และคำกล่าวของท่านอุมัร บุตร คอตฎ็อบ
ﷺ คอลิฟะฮฺคนที่ 2 ในอิสลาม ได้ที่ระบุดังกีฬาชนิดนี้ บ่งชี้ถึงความจำเป็นและความสำคัญของกีฬา
ว่ายน้ำ

⁴⁷อุมัร บุตร คอตฎ็อบ ﷺ คอลิฟะฮฺคนที่ 2 หลังคอลิฟะฮฺคนที่ 1 ท่านอะบูบะกัร ﷺ เสียชีวิต ท่านอุมัร ﷺ ถูกเลือก
ให้รับตำแหน่งคอลิฟะฮฺในวันอังคารที่ 22 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 634 ปีฮิจเราะฮฺที่ 13 หรือตรงกับวันที่ 23 สิงหาคม ปี
คริสต์ศักราช 634 ท่านอุมัร ﷺ เกิดที่มักกะฮฺ 13 ปีหลังจากท่านนบี ﷺ เกิด ท่านอุมัร ﷺ ใช้ชีวิตในการเลี้ยงแพะ
สมัยท่านยังเยาว์วัยและเมื่อโตขึ้นก็ทำการค้าขายที่เมืองซามจนถึงกระทั่งช่วงแรก ๆ ของการเป็นคอลิฟะฮฺ ท่าน
อุมัร ﷺ เป็นที่รู้จักกันว่าเป็นผู้ที่ถ่อมตน กล้าหาญ และยุติธรรม ไม่หวั่นเกรงสิ่งใดในการที่จะยืนหยัดเพื่อสัจธรรม
ท่านเสียชีวิตในปี 23 ฮิจเราะฮฺ (ดู Mhusthofa Abdulrahman, 1975:41-73)

⁴⁸เขตภูมิภาคหนึ่งซึ่งครอบคลุมพื้นที่ ซีเรีย ปาเลสไตน์ เลบานอน และจอร์แดน (Ringkasan Shahih al-
Bukhari, 2008:942)

2.5 กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาตามหลักการอิสลาม

กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาตามหลักการอิสลามมีจำนวนมาก ผู้วิจัยขอ
นำเสนอกฎเกณฑ์บางประการที่จำเป็นสำหรับมุสลิมทุก ๆ คนต้องรับรู้ ทำความเข้าใจ ศึกษา ปฏิบัติ
และเป็นประโยชน์สำหรับผู้มิใช่มุสลิมที่ประสงค์ต้องการศึกษาเพื่อเข้าใจมุสลิมและอิสลามมากขึ้น
ตลอดจนเข้าใจบริบทแนวคิดของมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้วิจัย
ขอนำเสนอพอสังเขปดังนี้คือ : (ดู Yusuf al-Qaradawi, 2006:68-72, ดู Musad Anwār, 2005:13-18)

2.5.1 กีฬาจำเป็นต้องปลอดภัยไม่ก่อให้เกิดอันตราย

ประเภทกีฬาที่อิสลามอนุญาตให้เล่นได้คือ เป็นชนิดกีฬาที่ปลอดภัยไม่ก่อให้เกิด
อันตรายต่อผู้เล่นเอง คู่แข่งขัน และบุคคลอื่นที่มีส่วนร่วม

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสว่า :

﴿وَلَا تُلْفُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾

(البقرة : 195)

ความว่า “ และจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศ และจง
ทำดีเถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้น ทรงชอบผู้กระทำความดีทั้งหลาย ”

(อัล-บะเกาะเราะฮ์ : 195)

ในคำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ว่า :

﴿وَلَا تُلْفُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ﴾

(البقرة : 195)

ความว่า “ และจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศ ”

(อัล-บะเกาะเราะฮ์ : 195)

อรรถุอบะรียฺ (ดู al-Tabariy, 1994:1/523) อธิบายว่าหมายถึง “ และพวกท่านจงอย่า ยินยอมให้ตัวของพวกท่านเองตกอยู่ในความพินาศจนความพินาศนั้นนำพาตัวท่านไปสู่ความ หายนะ ”

การยินยอมด้วยความจงใจหรือปล่อยปละละเลยจนทำให้ตนเองเกิดอันตรายเป็นสิ่งต้องห้าม จำเป็นต้องหลีกเลี่ยงรวมถึงในเรื่องของการกีฬาที่เช่นกัน กีฬาประเภทใดที่ก่อให้เกิดอันตรายก็จำเป็นที่จะต้องหลีกเลี่ยงและในขณะเดียวกันก็ต้องแสวงหาการกระทำที่เป็นประโยชน์ เป็นสิ่งที่ดีซึ่งที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตรัสว่า :

﴿ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴾

(البقرة : 195)

ความว่า “ และจงทำดีเถิด แท้จริงอัลลอฮฺนั้น ทรงชอบผู้กระทำดี ทั้งหลาย ”

(อัล-บะเกาะเราะฮฺ : 195)

อัล-ศออบูนี (al-Sabūniy, 1981:1/127) อธิบายว่าหมายถึง “พวกท่านจงทำดีเกิดใน ทุก ๆ การงานของท่านตราบจนอัลลอฮฺทรงรักพวกท่านและตราบจนพวกท่านเป็นที่รักและ ใกล้เคียงต่อพระองค์ ”

ในการกีฬาที่เช่นกัน ผู้จัดการแข่ง ผู้เล่น ผู้ชม และผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นที่จะต้องทำ สิ่งที่ดี เป็นประโยชน์ ไม่เป็นอันตรายแก่ตนเองและผู้อื่น

และกฎเกณฑ์ข้อนี้ก็ตั้งอยู่บนพื้นฐานของคำกล่าวของท่านนบี ﷺ ที่ว่า :

((لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ))

ความว่า “ไม่กระทำการสิ่งที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเองและไม่ กระทำการสิ่งที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้อื่น”

(บันทึกโดย Ahmad, 1995:2867, Ibn Majah, n.d.: 2341)

หะดีษบทนี้บ่งชี้ให้เห็นว่าไม่อนุญาตสำหรับมนุษย์กระทำการอันเป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นด้วยความจงใจหรือความสะเพร่าปล่อยปะละเลย เพราะอิสลามคำนึงถึงความปลอดภัย ความสงบสุข ความสันติ ความผาสุกของการอยู่ร่วมกันในสังคม อิสลามจึงมีกฎเกณฑ์ที่ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านเปรียบเสมือนเกราะป้องกัน ปกป้อง เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความผาสุกของการอยู่ร่วมกันในสังคม

ด้วยเหตุฉะนั้นประเภทกีฬาชนิดใด ๆ ก็ตามที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้เล่น คู่แข่งขัน และบุคคลอื่นที่มีส่วนร่วม กีฬาประเภทนั้นก็จะเป็สิ่งต้องห้ามไม่เป็นที่อนุมัติในทัศนะของอิสลาม

2.5.2 ไม่เปิดเผยเอาระะฮู⁴⁹เมื่อเล่นหรือชมกีฬา

กฎเกณฑ์ที่สำคัญอีกข้อหนึ่งเกี่ยวกับกีฬาตามหลักการอิสลามคือ การรักษาเอาระฮู ไม่เปิดเผยเอาระฮู ดังนั้นเครื่องแบบ เสื้อผ้า ชุดกีฬา จำต้องปกปิดร่างกายของนักกีฬาหรือผู้เล่นกีฬาทั้งชายและหญิงส่วนที่เป็นเอาระฮูทั้งหมด ไม่บางจนเห็นเรือนร่างภายในและไม่รัดรูปจนเห็นรูปทรงเรือนร่าง ถึงแม้ว่าเสื้อผ้า เครื่องแบบ ชุดกีฬานั้นจะไม่บางก็ตามที เพราะเสื้อผ้า เครื่องแบบ ชุดกีฬาในลักษณะนี้สามารถที่จะเข้ายวน ดึงดูดอารมณ์ใคร่ และนำไปสู่ฟิตนะฮฺได้ นักกีฬาหรือผู้เล่นกีฬาที่สวมเสื้อผ้าเช่นนี้ก็เข้าข่ายกับคำกล่าวของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ที่ว่า :

((وَنِسَاءُ كَاسِيَاتٍ عَارِيَاتٍ))

ความว่า “บรรดาหญิงซึ่งสวมใส่เสื้อผ้าแล้ว แต่ก็ยังเปลือยอยู่⁵⁰”

(บันทึกโดย Muslim, 1991:2128)

⁴⁹เอาระฮู หมายถึง ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่หะรอมในการเปิดเผยต่อบุคคลอื่น (al-Zabidi, 2008:928)

⁵⁰ (ดู Yusuf al-Qaradāwi, 2554: 215) หะลาและหะรอมในอิสลาม แปลโดย บรรจง บินกาซัน

ในที่นี้ วลีที่ว่า “สวมใส่เสื้อผ้าแล้วก็ยังเปลือย” นั้นหมายถึง เสื้อผ้าบางโปร่งจนไม่สามารถปกปิดสิ่งที่อยู่ภายใต้ได้ ครั้งหนึ่ง ผู้หญิงบางคนจากเผ่าบนิ ตะมิม ซึ่งสวมใส่เสื้อผ้าบาง ได้มาหาท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها และท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ก็ได้กล่าวว่า “ถ้าหากท่านเป็นผู้ศรัทธา นี่ก็มีใช้เสื้อผ้าที่เหมาะสมสำหรับหญิงผู้ศรัทธา” และอีกเหตุการณ์หนึ่ง เมื่อท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها เห็นเจ้าสาวคนหนึ่งสวมเสื้อแพรบางและคลุมผมด้วยผ้าโปร่ง ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها จึงได้กล่าวว่า “ผู้หญิงที่สวมใส่เสื้อผ้าเช่นนี้ไม่เชื่อในชูเราะฮฺ อัล-นุร⁵¹” (ดู Yusuf al-Qaradāwi, 2554:216, 2007:147)

ส่วนการมองไปยังเอวเราะฮฺบุคคลอื่นที่ไม่เป็นที่อนุญาตเช่นกัน โดยท่านนบี ﷺ ได้กล่าวในเรื่องนี้ว่า :

((لَا يَنْظُرُ الرَّجُلُ إِلَى عَوْرَةِ الرَّجُلِ وَلَا الْمَرْأَةُ إِلَى عَوْرَةِ الْمَرْأَةِ وَلَا يُفْضِي الرَّجُلُ إِلَى الرَّجُلِ فِي تَوْبٍ وَاحِدٍ وَلَا تُفْضِي الْمَرْأَةُ إِلَى الْمَرْأَةِ فِي التَّوْبِ الْوَاحِدِ))

ความว่า “ห้ามผู้ชายมองไปยังเอวเราะฮฺของผู้ชายและห้ามผู้หญิงมองไปยังเอวเราะฮฺของผู้หญิง และห้ามผู้ชายกับผู้ชายอยู่ในผ้าผืนเดียวกัน และห้ามผู้หญิงกับผู้หญิงอยู่ในผ้าผืนเดียวกัน⁵²”

(บันทึกโดย Muslim, 1991: 338)

เอวเราะฮฺของผู้ชายที่หะศิษนี้กล่าวถึงคือส่วนอวัยวะของร่างกายจากสะดือถึงหัวเข่า ถึงแม้ว่ามีนักวิชาการบางส่วนไม่ถือว่าหัวเข่าเป็นเอวเราะฮฺ ส่วนเอวเราะฮฺของผู้หญิงสำหรับชายที่มีใช้เป็นมะหุรุมและหญิงที่มีใช้มุสลิม คือ ร่างกายทั้งหมดของเธอยกเว้นใบหน้าและมือ

⁵¹ (ดู Yusuf al-Qaradāwi, 2554: 216) หะลาละและหะรออมในอิสลาม แปลโดย บรรจง บินกาซัน

⁵² (สุกรี สาแดง, 2552:119)

ผู้หญิงอาจจะมองร่างกายของผู้ชายได้นอกเหนือไปจากส่วนที่เป็นเอาระฮุ ซึ่งนับตั้งแต่สะดือไปจนถึงหัวเข่าถ้าหากว่าการมองนั้นไม่ก่อให้เกิดอารมณ์ใคร่หรือนำไปสู่ฟิตนะฮุ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เคยให้ท่านหญิงอาอิชะฮุ رضي الله عنها ภรรยาของท่านดูการแสดงการฟุ้งหอกของชาวบิสสิเนียในมัสยิดของท่าน ซึ่งท่านหญิงอาอิชะฮุก็ดูการแสดงนั้นจนเป็นที่พอใจแล้ว นางก็เดินออกไป ในทำนองเดียวกันผู้ชายก็อนุญาตให้มองหน้าและมือของผู้หญิงได้ ทั้งนี้เพราะว่าทั้งสองส่วนนี้มีได้เป็นเอาระฮุ โดยมีเงื่อนไขว่าการมองนั้นจะต้องไม่ก่อให้เกิดอารมณ์ใคร่หรือนำไปสู่ฟิตนะฮุ (ดู Yusuf al-Qaradāwi, 2554: 203-204, 2007: 138-139)

และสำหรับผู้หญิงมีบุคคล 12 ประเภทที่ได้รับการยกเว้นในเรื่องของเอาระฮุ⁵³ (หมายถึงสามารถเปิดเผยได้) ได้แก่⁵⁴ (ดู Yusuf al-Qaradāwi, 2554: 207-208, 2007: 142-143)

1. สามีนาง, สามีและภรรยาสามารถที่จะเปิดเผยและไม่จำเป็นต้องปกปิดเอาระฮุของแต่ละบุคคล ได้มีหะดีษกล่าวว่า :

((اَحْفَظْ عَوْرَتَكَ إِلَّا مِنْ زَوْجَتِكَ))

ความว่า “ จงรักษาเอาระฮุของท่าน ยกเว้นแต่ต่อภรรยาของท่าน ”

(บันทึกโดย al-Tirmidhiy, 1978: 2769, Ibnu Majah, n.d.: 1920)

2. บิดาของนาง, รวมทั้ง ลุง อา ปู่ และ ตาคั่วย
3. บิดาของสามีนาง, เพราะคนเหล่านี้ถือว่าเป็นบิดาของนางคั่วย
4. ลูกชายของนาง, รวมทั้งลูกหลานที่เกิดจากทั้งลูกชายและลูกสาวของนางคั่วย

⁵³บุคคล 12 ประเภทข้างต้นนั้นผู้หญิงได้รับอนุญาตให้เปิดเผย หู คอ ฝ่ามือ หน้าอก แขน ขาได้ แต่ร่างกายส่วนอื่น ๆ เช่น ท้อง อวัยวะเพศ ขาอ่อนไม่อนุญาตให้ใครเห็นทั้งผู้หญิงและผู้ชายยกเว้นสามีนางที่อนุญาตให้เห็นได้

⁵⁴ซูเราะฮุ อันนุร : 31 ได้กล่าวถึงในเรื่องนี้

5. ลูกชายของสามีของนาง, (ลูกเลี้ยง) ทั้งเนื่องจากฝ่ายหญิงเปรียบเสมือนว่าเป็นแม่ของพวกเขาด้วย
6. พี่ชายหรือน้องชายของนาง
7. ลูกชายของพี่ชายหรือน้องชายของนาง
8. ลูกชายของพี่สาวหรือน้องสาวของนาง
9. ผู้หญิงของนาง หมายถึง บรรดาผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติของนาง หรือพี่สาวน้องสาวร่วมศรัทธาของนางกล่าวคือผู้หญิงมุสลิมะฮ์คนอื่น ๆ ส่วนผู้หญิงที่มีไม่มุสลิมะฮ์นั้นมิได้รับอนุญาตให้เปิดเผยเอาระยะสุหรือมิได้รับอนุญาตให้เปิดเผยเอาระยะสุ นอกเหนือไปจากสิ่งที่ได้รับอนุญาตสำหรับผู้ชายที่ไม่ใช่มุสลิม ความเห็นนี้ได้รับการยืนยันว่าถูกต้อง
10. บรรดาผู้ที่มือขวาของนางครอบครอง , หมายถึงบ่าวของนาง เพราะในอิสลามถือว่าเขาเหล่านั้นเป็นสมาชิกในครอบครัว นักวิชาการบางท่านจำกัดขออนุญาตนี้ไว้เฉพาะทาสที่เป็นหญิงเท่านั้น
11. บ่าวชายที่หมดความต้องการทางเพศแล้ว หมายถึง คนใช้ภายในบ้านที่หมดความต้องการทางเพศแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากข้อบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ กฎข้อนี้ใช้ได้ภายในเงื่อนไขสองประการ คือ จะต้องเป็นผู้ที่เจ้าของบ้านให้เข้าบ้านได้และต้องเป็นผู้หมดความรู้สึกทางเพศแล้ว
12. เด็ก ๆ ที่ยังไม่รู้เรื่องของสงวนของผู้หญิง , คือเด็กเล็ก ๆ ที่ยังไม่มีความรู้สึกทางเพศ แต่เมื่อใดที่สังเกตเห็นว่าเด็กคนนั้นเริ่มมีความรู้สึกทางเพศแล้วก็ไม่อนุญาตให้ผู้หญิงเปิดเผยอวัยวะสงวนของนาง ถึงแม้ว่าเด็กคนนั้นยังมิได้บรรลุนิติภาวะก็ตาม⁵⁵

⁵⁵ (ดู Yusuf al-Qaradāwi, 2554: 207-208) ะฮาลและหะรอมในอิสลาม แปลโดย บรรจง บินกาซัน

ดังนั้นในการเล่นกีฬาตามหลักการอิสลามสำหรับนักกีฬาชายและนักกีฬาหญิง จำเป็นที่จะต้องปกปิดเอาเราะฮ์ โดยที่เอาเราะฮ์สำหรับนักกีฬาชายได้แก่ อวัยวะของร่างกายจากสะดือถึงหัวเข่า และเอาเราะฮ์สำหรับนักกีฬาหญิงได้แก่ ร่างกายทั้งหมดของเชยอกเว้นใบหน้าและฝ่ามือ ส่วนในเรื่องของเครื่องแบบ เสื้อผ้า ชุดกีฬา ต้องไม่บางจนเห็นเรือนร่างภายใน และไม่รัดรูปจนเห็นรูปทรงเรือนร่าง

2.5.3 ไม่หลงใหล คลั่งไคล้ เพลิดเพลิน ต่อการเล่นหรือการชมเกมกีฬาจนหลงลืม ในการรำลึกถึงอัลลอฮ์ การละหมาด การทำหน้าที่ที่จำเป็นทั้งทางด้านศาสนาและชีวิตประจำวัน⁵⁶

การเล่นหรือการชมเกมกีฬาจนหลงลืมในการรำลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ การละหมาด การทำหน้าที่ที่จำเป็นทั้งทางด้านศาสนาและชีวิตประจำวันเป็นสิ่งที่น่าตำหนิ เพราะการละเลยการละหมาดและหน้าที่ที่จำเป็น เป็นสิ่งที่หะรอมในอิสลาม และทุกสิ่งที้นำไปสู่การกระทำที่หะรอมสิ่งนั้นก็จะหะรอมเช่นกัน ดังนั้นจึงจำเป็นในการที่จะยับยั้งสิ่งทีอาจจะนำไปสู่สิ่งต้องห้ามและเป็นบาป และนั่นก็คือความต้องการของซัยฎอน และอัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสถึงเป้าหมายหนึ่งของซัยฎอนทีมีต่อมนุษย์ไว้ว่า :

﴿ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْحُمْرِ
وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴾

(المائدة : 91)

ความว่า “ทีจริงซัยฎอนนั้นเพียงต้องการทีจะทำให้เกิดการเป็นศัตรูกันและการเกลียดชังกันระหว่างพวกเจ้าในสุราและการพนันเท่านั้น และมันจะหันเหพวกเจ้าออกจากการรำลึกถึงอัลลอฮ์และการละหมาด แล้วพวกเจ้าจะยุติไทม์”

(อัล-มาอิดะฮ์:91)

⁵⁶ (ดู Yusuf al-Qaradawi, 2006:70)

เมื่อใดก็ตามที่มนุษย์ขาดการรำลึกถึงอัลลอฮ์ บทบัญญัติอื่น ๆ ที่พระองค์ทรงสั่งใช้และบทบัญญัติที่ให้คนเว้นก็จะไม่ถูกนำมาใส่ใจจนนำไปสู่การละเลยและการละเมิด ซึ่งหนึ่งในหลักปฏิบัติที่พระองค์อัลลอฮ์ทรงสั่งใช้คือการละหมาด การละหมาดเป็นหลักการหนึ่งที่สำคัญมากในอิสลาม

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงบัญญัติหลักการนี้ไว้แก่บรรดาผู้ศรัทธา พระองค์ทรงตรัสว่า :

﴿ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴾

(النساء : 103)

ความว่า “แท้จริงการละหมาดนั้นเป็นบัญญัติที่ถูกกำหนดเวลา⁵⁷ไว้แก่ผู้ศรัทธาทั้งหลาย”

(อัน-นิซาอู : 103)

และ

﴿ حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴾

(البقرة : 238)

ความว่า “พวกเจ้าจงรักษาบรรดาละหมาดไว้และละหมาดที่อยู่กึ่งกลาง⁵⁸และจงยืนละหมาดเพื่ออัลลอฮ์โดยนอบน้อม”

(อัล-บะเกาะเราะฮฺ : 238)

⁵⁷ถูกกำหนดไว้ในวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง 5 เวลาอย่างที่ทราบกันแล้ว

⁵⁸ให้ทำละหมาดฟิรดู ห้าเวลาเป็นประจำเฉพาะอย่างยิ่งละหมาดอัศริ ควรจะมักเขม้นให้มากเพราะบุคคลมักจะละเลย การเรียกละหมาดอัศริว่าละหมาดกึ่งกลางก็เพราะอยู่กึ่งกลางระหว่างละหมาดห้าเวลา

และ

﴿فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ﴾

(الماعون: 4-7)

ความว่า “ดังนั้น ความหายนะจะมีแต่บรรดาผู้ทำละหมาด ผู้ที่พวกเขาละเลยต่อการละหมาดของพวกเขา ผู้ที่พวกเขาโอ้อวดกัน และพวกเขาหวงแหนเครื่องใช้เล็ก ๆ น้อย ๆ (แก่เพื่อนบ้าน)”

(อัลมาอูน : 4-7)

ดังนั้นจากความสำคัญของการละหมาดและหน้าที่การทำงานอื่น ๆ ที่จำเป็น หากการเล่นหรือการชมเกมกีฬาในรูปแบบที่เลเยิดจนทำให้ผู้เล่นกีฬาหรือผู้ชมกีฬาละเลยหลงลืมในการรำลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ ละเลยหลงลืมการละหมาด ละเลยหลงลืมการทำหน้าที่การทำงานที่จำเป็นทั้งทางด้านศาสนาและชีวิตประจำวัน การเล่นกีฬาหรือชมกีฬาในลักษณะนี้ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่หะรอม

2.5.4 รักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมในการกีฬา

ผู้จัดการแข่งขัน กรรมการ ผู้ตัดสิน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการแข่งขันกีฬา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ ไม่ลำเอียง ไม่ทุจริตคดโกง เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพราะการลำเอียงในเกมกีฬาเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนำไปสู่การทะเลาะวิวาท ความเกลียดชัง การแบ่งฝักแบ่งฝ่าย เป็นการทำลายซึ่งความมีไมตรีซึ่งกันและกัน

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสว่า :

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾

(النحل: 90)

ความว่า “ แท้จริงอัลลอฮฺทรงใช้ให้รักษาความยุติธรรมและทำดี⁵⁹ และการบริจาคแก่ญาติใกล้ชิดและให้ละเว้นจากการทำลามกและการชั่วช้า และการอธรรมพระองค์ทรงตักเตือนพวกเขาเพื่อพวกเขาได้รำลึก ”

(อัลนะหฺล :90)

ในคำตรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ว่า :

﴿ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ ﴾

(النحل : 90)

ความว่า “ แท้จริงอัลลอฮฺทรงใช้ให้รักษาความยุติธรรมและทำดี ”

(อัลนะหฺล :90)

อัล-ศอบูนี (al-Sabūniy, 1981:2/139) อธิบายว่า “ พระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตั้งใช้ให้มีจริยธรรมรขาทที่ดีงามด้วยการรักษาความยุติธรรมและการทำดีต่อสรรพสิ่งทั้งหลาย ”

และพระองค์ทรงตรัสว่า :

﴿ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴾

(النساء: 58)

ความว่า “ แท้จริงอัลลอฮฺทรงใช้พวกเขาให้มอบคืนบรรดาของฝากแก่เจ้าของของมัน และเมื่อพวกเขาตัดสินระหว่างผู้คน พวกเขาก็จะต้องตัดสินด้วยความยุติธรรม แท้จริงอัลลอฮฺทรง

⁵⁹ด้วยการมีมรรยาทที่ดีแก่นมนุษย์โดยทั่วไป

แนะนำพวกเขาด้วยสิ่งซึ่งดีจริง ๆ แท้จริงอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงได้
 ยินและทรงเห็น ”

(อัน-นิซาอ : 58)

ในคำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ว่า :

﴿وَإِذَا حَكَّمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ﴾

(النساء: 58)

ความว่า “และเมื่อพวกเขาตัดสินระหว่างผู้คน พวกเขาที่จะต้อง
 ตัดสินด้วยความยุติธรรม”

(อัน-นิซาอ : 58)

อิบ努กะษีร (Ibnu Kathir, 2008:2/574) กล่าวว่า “ เป็นคำบัญชาจากอัลลอฮ์ ﷻ ใน
 การตัดสินด้วยความยุติธรรมระหว่างมนุษย์ ”

ดังนั้นการรักษาความยุติธรรมและการตัดสินที่เที่ยงธรรมในด้านต่าง ๆ รวมไปถึง
 ด้านการกีฬาเป็นสิ่งที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ทรงบัญชาสั่งใช้ และเมื่อพิจารณาถึงความสำคัญและ
 ผลดีของความยุติธรรมแล้วจะเห็นว่าความยุติธรรมเปรียบดังตัวแปรเพื่อควบคุมความถูกต้องความ
 เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นเกราะป้องกันปัญหาที่จะตามมาสืบเนื่องจากความยุติธรรม การลิดรอน
 สิทธิบุคคลอื่น การข่มเหงรังแกละเมิดผู้อื่น อิสลามจึงเน้นหนักในเรื่องของความยุติธรรมเป็นอย่างมาก
 เพราะการรักษาความยุติธรรมและการงานทุกอย่างที่บ่าวของพระองค์ได้กระทำไว้นั้นจะถูก
 สอบสวนจากพระองค์ในวันแห่งการพิพากษา